

**БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА ТА КОМП'ЮТЕРНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

Циклова комісія суспільно – гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Заступник директора навчальної
роботи**

Марина ЗАЙЧЕНКО

08 2023 р.

Історія Української Державності

РОБОЧА ПРОГРАМА

**обов'язкової навчальної дисципліни циклу загальної підготовки
здобувачів освіти спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування**

Білгород-Дністровський 2023

Робоча програма з дисципліни Історія Української державності складена відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів освіти спеціальності:

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Розробник: Васілашко Світлана Дмитрівна, спеціаліст вищої категорії, викладач методист.

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні циклової комісії Суспільно – гуманітарних дисциплін

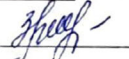
Протокол № 1 від 30.08.2023 року

Голова циклової комісії

 Світлана ВАСІЛАШКО

Схвалено методичною радою Білгород-Дністровського фахового коледжу природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

Протокол № 7 від 31.08 2023 року

Голова методичної ради Марина ЗАЙЧЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Компонент освітньої програми, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма	Заочна форма
<p>Кількість кредитів: 2 Модулів: 2 Змістових модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 60</p>	<p>Цикл загальної підготовки 072 Фінанси, банківська справа та страхування</p> <p style="text-align: center;"><i>Фаховий молодший бакалавр</i></p>	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		2	1
		Семестр:	
		4	1
		Лекційні заняття:	
		20 год	4
		Семінарські заняття:	
		16 год	4
		Самостійна робота:	
		24	52
		Вид контролю:	
Диференційований залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення дисципліни “Історія Української державності.” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Предметом вивчення курсу Історії Української державності є складний процес формування та розвитку багатомільйонного народу, його діяльності в соціально-економічній, духовній, політичній і державній сферах з давніх-давен до сьогодення, у тісному взаємозв’язку з глобальними історичними процесами, з історією її найближчих сусідів, з якими у різні часи українці перебували у складі різних держав.

Міждисциплінарні зв’язки: «Українська література», «Зарубіжна література», «Історія: Україна та світ», «Громадянська освіта», «Правознавство», «Географія», «Основи філософських знань», «Соціологія» та ін.

Метою та основними завданнями дисципліни є ознайомлення здобувачів освіти з історичними фактами, подіями, фундаментальними досягненнями культури, розкриття єдності і різноманітності історії, показ значення історії, культури в життєдіяльності людини й соціальних груп, їх роль у творчості та вдосконаленні особистості, гуманізації суспільних відносин. Курс дає можливість здобувачам освіти долучитися до скарбниці мудрості й досвіду, надбаних людством протягом тисячоліть.

З метою забезпечення професійної підготовки здобувачів освіти коледжу ця дисципліна формує:

- історичне мислення, науковий світогляд;
- навички науково-історичного, культурного аналізу;
- виявлення логіки та об’єктивних закономірностей історичного, культурного процесу;
- виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму.

Завданнями курсу Історії Української державності є отримання знань про:

- особливості історичного розвитку регіонів України
- людину творчу природу історії
- історико-філософську думку
- основні історичні принципи;
- світоглядно-гуманістичний зміст історичної культури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

- хронологічні межі основних періодів історії України, особливості суспільного розвитку в Україні, чільні постаті політичних, культурних діячів;
- особливості наукового, технічного, культурного розвитку, визначні наукові досягнення, твори мистецтва, мистецькі напрями в різні періоди історії України;
- особливості духовного та релігійного життя в українських землях у різні періоди їх історії;
- географію українських земель, місця, на яких відбувалися значущі події української історії;
- причинно-наслідкові зв'язки між подіями та суспільними процесами, характерними для українського суспільства у різні періоди його розвитку в минулому;
- основні поняття, що позначають ті чи інші явища політичного, культурного життя того чи іншого історичного періоду;
- основні терміни та історичні поняття, визначення;
- закономірності культурного процесу, культури як специфічного та унікального феномену людства;
- основні етапи розвитку української культури;
- тенденції розвитку і взаємозв'язків світової та української культури на сучасному етапі.

Вміти:

- встановлювати хронологічну послідовність тих чи інших періодів суспільного розвитку та визначних історичних подій в Україні;
- знаходити на карті місця визначних подій історії України;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями та суспільними процесами;
- надавати оцінку історичному значенню діяльності визначних постатей історії України;
- робити самостійні обґрунтовані узагальнення щодо подій та соціальних процесів, що відбувалися в історії України візуально розпізнавати пам'ятки архітектури, образотворчого мистецтва, портрети визначних політичних постатей, митців, науковців;
- виконувати тестові завдання різних рівнів;
- визначати основні етапи розвитку української культури;
- правильно оцінити стан культури й культурного розвитку, бачити і розуміти постійні зміни в різноманітних сферах соціокультурного процесу;
- визначати проблеми розвитку культури українського народу в контексті

світової культури, а також аналізувати культури народів в їхньому взаємозв'язку.

Під час складання робочих програм викладач може вносити обґрунтовані зміни та доповнення в зміст програмного матеріалу і розподіл навчальних годин за темами в межах бюджетного часу, відведеного навчальним планом на вивчення дисципліни. Внесені зміни повинні бути обговорені на засіданні циклової комісії і затверджені заступником директора з навчальної роботи.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія Української державності.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

«УКРАЇНЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ: ВИТОКИ, ФОРМИ, ТЕНДЕНЦІЇ»

Тема 1.1 Вступ до курсу «Історія України та культурологія».

Стародавня історія України

Предмет, методологія вивчення і завдання курсу «Історія України». Історія України як складова частина загальносвітової історії. Місце вітчизняної історії в системі навчання у вищій школі. Міжпредметні зв'язки у вивченні історії України. Значення курсу «Історія України» для фахової підготовки і виховання громадянської позиції та патріотизму, формування історичної свідомості студентів НАУ. Джерела і література вивчення історії України.

Тема 1.2 Стародавня історія України

Первісне суспільство і перші державні утворення на території України. Початок формування людської цивілізації на території України. Періодизація первісного суспільства. Трипільська культура. Розвиток землеробства і скотарства. Кочовики за раннього залізного віку. Античні міста-держави Північного Причорномор'я та Криму.

Тема 1.3 Генеза української державності в епоху середньовіччя: наукова полеміка

Східні слов'яни.

Найдавніші писемні свідоцтва та археологічні джерела про слов'ян.

Розселення і заняття східних слов'ян. Антський племінний союз. Боротьба з готами, гунами, половцями, хозарами, аварами. Східнослов'янські племена і державно-племінні союзи VI-IX ст. Еволюція суспільного устрою східних слов'ян. Заснування Києва.

Теорії походження Київської держави. Передумови утворення Київської держави. Особливості державотворчого процесу у Східній Європі. Походження термінів «Русь», «Руська земля». Норманський фактор у руській історії. Київ як політичний центр полянського союзу племен.

Розвиток Київської держави, її політичний устрій та суспільна організація.

Основні етапи становлення і розвитку давньоруської держави. Внутрішня та зовнішня політика Руської держави. Хрещення Русі та його історичне значення.

Володимир Великий та Ярослав Мудрий. Соціально-економічний розвиток. «Руська правда» Ярослава.

Етнічний склад населення Київської держави. Процес формування української народності. Проблема генезису української народності в історіографії. Перші згадки про етнонім «Україна».

Причини роздробленості. Утворення самостійних феодальних князівств: Київського, Чернігово-Сіверського, Переяславського та інших. Боротьба з монголо-татарською навалою.

Семінарське заняття

Державно-політичний устрій Київської держави. Характеристика якісно відмінних етапів історичного розвитку Київської держави: соціально-економічний аспект.

Тема 1.4 Семінарське заняття

Монгольська навала на українські землі

Монгольське князівство, монгольська держава, походи Чингізхана, нашествя хана Батия на Русь

Тема 1.5 Галицько-Волинська держава

Галицько-Волинське князівство, його економічне і політичне зростання, внутрішня і зовнішня політика Ростиславичів, Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович. Соціально-економічний та політичний розвиток Галицько-Волинського князівства. Данило Галицький. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Галицького.

Тема 1.6 Українські землі під владою Польщі та Литви. (XIV ст. – в першій половині – XVII ст.)

Захоплення Литовським князівством Волині, Чернігово-Сіверщини, Поділля, Київщини і Переяславщини. Боротьба Польщі, Угорщини і Литви за Галичину та Волинь. Політика великих литовських князів на українських землях. Соціально-політичний устрій держави. Кревська унія.

Початок польської експансії на українські землі. Захоплення Польщею Галичини та Західного Полісся. Політика польського уряду та шляхти щодо України. Ліквідація удільних князівств в Україні. Адміністративний устрій українських земель наприкінці XVI ст.

Захоплення турками і татарами Південної України, Молдавського князівства, Буковини та Бессарабії. Встановлення влади Московії над Чернігово-Сіверською землею. Соціально-економічні відносини на українських землях. Формування фільваркового господарства. Магдебурзьке право та його поширення на українських землях. Юридичне оформлення кріпосного права. Литовські статuti. Антифеодальні селянські виступи.

Захоплення Польщею Київщини, Волині та Брацлавщини. Зростання впливу

Польщі на Литву. Люблінська унія 1569 р. Утворення Речі Посполитої. Соціально-економічний розвиток українських земель після Люблінської унії. Наступ католицизму. Берестейська церковна унія 1596 р. Етапи формування і розвитку української народності.

Тема 1.7 Утворення козацької держави

Причини виникнення і джерела формування українського козацтва. Запорозька Січ, її соціально-політичний, господарський і військовий устрій. Зміни розташування. Урядова політика щодо козаків. Виникнення реєстрового козацтва. Військові виступи запорізьких козаків проти турків і татар. Заняття, побут, звичаї, військове мистецтво, культура козакі

Тема 2.1 Початок національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої

Козацькі повстання 90-х рр. XVI – початку XVII століть. Повстання 1591-1593 рр. Криштоф Косинський. Козацька війна 1594 року. Северин Наливайко. Самійло Кішка. Петро Сагайдачний. Хотинська війна. Хотинський мирний договір.

Тема 2.2 Боротьба українського народу проти іноземних поневолювачів (1620-1630 рр.)

Становище в Україні в 20-х роках XVII століть. Польсько-козацький збройний конфлікт 1625 року. Повстання Тараса Федоровича (Трясила) 1630 року. Іван Сулима.

Тема 2.3 Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького

Причини та передумови, характер, рушійні сили, характер і мета української національної революції 1648 – 1676 рр.

Розгортання національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького (1648–1657). Перемоги козацького війська під Жовтими Водами і Корсунем. Битва під Пилявцями. Облога Львова і Замостя. Зборівський договір. Битва під Берестечком.

Семінарське заняття

Білоцерківський мирний договір. Розгром польського війська під Батогом, бій під Жванцем. Жванецька угода. Українсько-російські зв'язки в роки війни. Переяславська рада 1654 р. «Березневі статті» Б. Хмельницького.

Семінарське заняття

Тема 2.4 Україна на завершальному етапі національної боротьби (1657-1668 рр.)

Створення української козацько-гетьманської держави – «Військо Запорозьке». Територія, адміністративно-територіальний устрій. Поділ на суспільні групи (стани). Органи влади. Господарсько-фінансова політика. Збройні сили. Зовнішня політика козацько-гетьманської держави.

Тема 2.5 Соціально-економічний та політичний розвиток України в II пол. XVII - XVIII ст.

Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Зростання обмеження автономії України. Бахчисарайська угода. «Трактат про Вічний мир» 1686 р. й остаточне закріплення поділу України.

Обмеження і ліквідація гетьманщини. Остаточне скасування української державності. Наступ на політичну автономію України. Обрання гетьманом І. Мазепи. «Коломацькі статті». Зміцнення влади козацької старшини. Північна війна і Україна. Полтавська битва. Гетьманство І. Скоропадського. Пилип Орлик та його Конституція. Інкорпораційна політика царизму. Наказний гетьман П. Полуботок. Перша Малоросійська колегія. Гетьман Д. Апостол. Правління «гетьманського уряду» 1734–1750 рр. Останній гетьман України К. Розумовський. Друга Малоросійська колегія. Ліквідація Запорозької Січі. Суспільно-політичні та економічні зміни у Лівобережній та Слобідській Україні. Перетворення Гетьманщини на провінцію Російської імперії. Закріпачення селян Лівобережжя. Заселення Південної України. Юридичне оформлення кріпосного права.

Правобережні і західноукраїнські землі під владою Польщі (друга половина XVII – XVIII ст.).

Спустошення Наддніпрянського Правобережжя. Правобережні українські землі в роки Північної війни. Вступ на Правобережжя гетьмана І. Мазепи і фактичне об'єднання з Лівобережжям. Відновлення панування польської шляхти у 1714 р.

Розгортання гайдамацького та опришківського рухів.

Перший поділ Речі Посполитої. Захоплення Австрією Галичини і Буковини. Другий поділ Речі Посполитої. Включення Правобережної України до складу Російської імперії. Третій поділ Речі Посполитої і приєднання до Російської імперії Західної Волині і Західної Білорусії. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої.

Адміністративний устрій і становище західноукраїнських земель наприкінці XVIII ст.

Змістовний модуль 2.

Українські землі в боротьбі за національну незалежність

Тема 2.6 Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у XIX ст.

Розвиток Наддніпрянської України у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій та економічне життя в українських землях. Політичне і національне гноблення українського народу. Криза феодально-кріпосницької системи. Стан сільського господарства, промисловості, торгівлі, транспорту. Промисловий переворот та модернізація суспільно-економічного життя. Загострення соціальних суперечностей.

Початок українського національного відродження. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Декабристи в Україні. «Південне товариство» і «Товариство об'єднаних слов'ян», їх програмні документи. Повстання Чернігівського полку. Роль декабристів в подальшому розвитку визвольного руху. Кирило-Мефодіївське товариство. Програма і діяльність кирило-мефодіївців. Т.Г. Шевченко. Вплив його творів на формування української національної ідеї. Повстання під проводом У. Кармалюка.

Тема 2.7 Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності

Початок української революції Причини, передумови, характер Української революції. Утворення Української Центральної Ради, формування адміністративних, представницьких органів місцевої влади, українських і загальноросійських партій. В. Винниченко. М. Грушевський. С. Петлюра. Взаємовідносини Української Центральної Ради з Тимчасовим урядом. Основні положення I, II Універсалів Української Центральної Ради. Вплив корніловського заколоту на події в Україні. Причини, перебіг та результати боротьби за владу у Києві у жовтні – листопаді 1917 р. Проголошення УНР. Діяльність Генерального Секретаріату. Кримськотатарський національний рух. Роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві і Харкові, ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків по усуненню Української Центральної Ради. Причини, перебіг та наслідки першої війни радянської Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму.

IV Універсал Центральної Ради. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу. Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Вигнання більшовиків з території УНР. Похід П.Болбочана на Крим. Конституція УНР. Здобутки і прорахунки Центральної Ради в державотворчому процесі, у внутрішній і зовнішній політиці. Розгортання української революції. Боротьба за відновлення державності

Гетьманський переворот. Українська Держава. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П. Скоропадського. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині і Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 р.р.. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України.

Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший замовний похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 р.р.).
Культура і духовне життя

Семінарське заняття.

Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності.

Утворення Української Центральної Ради, формування адміністративних, представницьких органів місцевої влади, українських і загальноросійських партій. В. Винниченко. М. Грушевський. С. Петлюра. Гетьманський переворот. Українська Держава. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П. Скоропадського. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині і Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 р.р.. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР

Тема 2. 8. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Становище українських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Національна політика Польщі, Румунії та Чехословаччини на українських землях, просвітні організації краю та міжнаціональні відносини. Українська кооперація. Українські політичні партії в Польщі, Румунії та Чехословаччині, їхні цілі, ідеологічні засади, соціальна база, методи діяльності. Українська військова організація та ОУН. Причини та наслідки Татарбунарського повстання. Перебіг визвольної боротьби в Закарпатті. Карпатська Україна і Карпатська Січ. Причини та наслідки поразки українців Закарпаття у боротьбі за збереження державності. Культура та духовність. Політичне і культурне життя еміграції.

Тема 2. 9. Україна в роки Другої світової

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Суть радянсько-німецьких договорів 1939 р. та їх вплив на долю західноукраїнських земель. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Холмщини, Південної Бессарабії. Політика «радянзації» західних областей України. Масові політичні репресії 1939-1940 р.р. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії на радянсько-німецькому фронті у 1941-1942 рр.

Причини поразок радянських військ у перші місяці війни, мобілізаційні заходи,

особливості проведення евакуації. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Нацистський «новий порядок» в Україні. Масове знищення мирного населення. Голокост. Причини розгортання, джерела формування, час існування, течії, організаційні та координуючі структури руху Опору, його цілі, форми та методи боротьби. Партизанський рух. Проголошення у Львові «Акта відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Поліська Січ. Діяльність ОУН і УПА. Українсько-польське протистояння. Перебіг подій на радянсько-німецькому фронті у 1942-1943 р.р. та на завершальному етапі війни, діяльність різних течій руху Опору. Вигнання німецьких військ та їх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація Кримських татар та інших народів Криму.

Внесок українського народу у перемогу над Німеччиною та її союзниками. Результати й наслідки війни для України та її народу. Українське питання на Тегеранській Ялтинській і Потсдамській конференціях.

Семінарське заняття. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Суть радянсько-німецьких договорів 1939 р. та їх вплив на долю західноукраїнських земель. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Холмщини, . Нацистський «новий порядок» в Україні. Голокост. Причини розгортання, формування, руху Опору, його цілі, форми та методи боротьби. Партизанський рух. Проголошення у Львові «Акта відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Поліська Січ. Діяльність ОУН і УПА. Українсько-польське протистояння. Результати й наслідки війни для України та її народу

Тема 2.10 Україна в період загострення кризи радянської системи

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Суспільно-політичне та соціально-економічне становище України у другій половині 60-х – першій половині 80-х рр.. Період застою. Сутність Конституції УРСР 1978 р. та політико-правовий статус України у складі СРСР. Здобутки, проблеми та особливості індустріального розвитку УРСР, її місце в загальносоюзному комплексі. Становище в сільському господарстві, процеси, які відбувалися в українському селі. Здобутки і проблеми розвитку соціальної та національної сфер, фактори, які впливали на них. Дисидентський рух, його течії, форми і методи боротьби, значення. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура і духовність культура . Відновлення незалежності України

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення

незалежності України. Референдум і вибори Президента 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визначення України. Культура. Духовне відродження.

2.11 Становлення України як незалежної держави

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 р.р. та в 1998-2004 р.р. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х р.р. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

31 Творення нової України Суспільно-політичне життя України в 2005-2013р.р. Авторитарний режим В.Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України 2022р. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти.

Семінарське заняття

Україна на шляху до незалежності (середина 80-х рр. ХХ ст. – 2022 р.)

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 р.р. та в 1998-2004 р. р. Запровадження гривні. Помаранчева революція. . Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму.

Семінарське заняття

Агресія Росії проти України 2022р. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

Назва розділу і теми	Кількість годин							
	Всього	Денна форма навчання			Заочна форма навчання			
		теоретичні	семінарські	Самост. вивчення	Всього	теоретичні	семінарські	Самост. вивчення
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. «УКРАЇНЬСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ: ВИТОКИ, ФОРМИ, ТЕНДЕНЦІЇ»								
1. Вступ до курсу «Історія України» Стародавня історія України	6	2	-	4	6	1	-	5
2. Київська Русь. Галицько-Волинське князівство: зародження державності українського народу (IX – перша половина XIV ст.)	6	2	2	2	6	-	-	6
3. Монгольська навала на українські землі	2		2	-	2	-	-	2
4. Українські землі під владою Польщі та Литви. (XIV ст. – в першій половині – XVII ст.)	4	2	-	2	4	1	-	3
5. Утворення козацької держави	4	2	-	2	4	-	-	4
6. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького	6	2	4	-	6	-	2	4
Змістовний модуль 2. Українські землі в боротьбі за національну незалежність								
7. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у XIX ст.	4	-	-	4	4	-	-	4
8. Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності	6	2	2	2	6	1	-	5
9. Україна у міжвоєнний період (1921 – 1938 рр.): утвердження тоталітарного режиму; спадкоємність традицій боротьби за незалежну українську державу	4	2	-	2	4	-	-	4
10. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.) 2	6	2	2	2	6	-	-	6
11. Опозиційний рух у 60-80-х роках. Новітня русифікація та її наслідки в Україні 2	4	2	-	2	4	-	-	4
12. Україна на шляху до незалежності (середина 80-х рр. XX ст. – 2022 р.)	8	2	4	2	8	1	2	5
Всього	60	20	16	24	60	4	4	52

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№з/п		Обсяг годин	
		денна	заочна
1	Вступ до курсу «Історія української державності» Стародавня історія України	2	1
2	Київська Русь. Галицько-Волинське князівство: зародження державності українського народу (IX – перша половина XIV ст.)	2	
3	. Монгольська навала на українські землі		
4	Українські землі під владою Польщі та Литви. (XIV ст. – в першій половині – XVII ст.)	2	1
5	Утворення козацької держави	2	
6	Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького	2	
7	.Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності	2	1
8	Україна у міжвоєнний період (1921 – 1938 рр.): утвердження тоталітарного режиму; спадкоємність традицій боротьби за незалежну українську державу	2	
9	Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	2	
10	. Опозиційний рух у 60-80-х роках. Новітня русифікація та її наслідки в Україні	2	
11	Україна на шляху до незалежності (середина 80-х рр. XX ст. – 2022 р.)	2	1
Разом		20	4

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ

№ з/п	Тема	Обсяг годин	
		денна	заочна
1	Київська Русь. Галицько-Волинське князівство: зародження державності українського народу (IX – перша половина XIV ст.)	2	
2	Монгольська навала на українські землі	2	
3	Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького	4	2
4	Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності	2	
5	Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	2	
6	Україна на шляху до незалежності (середина 80-х рр. XX ст. – 2022 р.)	4	2
Разом		16	4

7. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Обсяг годин	
		денна	заочна
1	Античні міста північного Причорномор'я.	4	5
2	Київська Русь. Галицько- Волинська держава	2	6
3	Монгольська навала на українські землі		2
4	Магдебурське право. Литовські статuti. Устави на волюки 1557 р.	2	3
5	Формування Запорізької Січі. Д. Вишневецький, К. Косинський, С. Наливайко.	2	4
6	Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького		4
7	Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у XIX ст.	4	4

6	Гетьманський переворот. Українська Держава. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П. Скоропадського. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині і Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 р.р.. Директорія.	2	5
7	Становище українських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Національна політика Польщі, Румунії та Чехословаччини на українських землях просвітні організації краю та міжнаціональні відносини	2	4
8	Вигнання німецьких військ та їх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація Кримських татар та інших народів Криму. Внесок українського народу у перемогу над Німеччиною та її союзниками.	2	6
9	. Україна в добу радянського тоталітаризму.	2	4
10	Українська держава та її культури в умовах незалежності .	2	5
	Разом	24	52

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

Словесні методи(бесіда, розповідь, пояснення, лекції тощо) характерні тим, що інформацію для засвоєння здобувач освіти отримує вербальними засобами ,тобто через слово.

Наочні методи — інформація для засвоєння одержується на основі сенсорно-апперцептивної діяльності (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі).

Практичні методи. Суть їх у тому, що шляхом виконання практичних дій здобувач освіти отримує деяку інформацію, яку аналізує, робить висновок і приходить до тих знань, які необхідно засвоїти. Особливість методу в тому, що діяльність з одержання знань накладається в часі на діяльність з їх застосування, що дає винятково важливий педагогічний ефект.

При вивченні дисципліни використовуються такі методи:

1. *Бесіда, або діалог з аудиторією.* Ставлю серію запитань, які потребують відповіді. Це дає можливість зрозуміти, чи готові здобувачі освіти сприймати новий матеріал, чи їх потрібно активізувати. Проводжу бліцопитування (ставляться питання, які потребують відповіді).

2. *Сократична бесіда.* Ставиться серія запитань, які дають можливість здобувачу освіти дати не повну відповідь, що спонукає з зацікавленістю сприймати

новий матеріал.

3. Проблемне заняття. Висловлюю проблему, з метою викликати зацікавленість у здобувачів освіти.

4. Дискусія. Відбувається активний обмін думками. Це різновид проблемних лекцій. Проводяться ділові ігри, самостійна робота. Лекція-дискусія дає можливість охопити складний, великий за обсягом і найбільш вдалий матеріал.

5. Заняття з використанням техніки зворотного зв'язку. Після подачі лекції починається її обговорення. З'ясовую наскільки здобувачі освіти зрозуміли матеріал.

6. Метод «заверши фразу». Здобувач освіти може продовжувати її своїми словами, а не так як у конспекті.

7. Консультація.

Для індивідуальної роботи із здобувачами освіти використовую пояснення.

9. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють **попередній, поточний, періодичний, підсумковий види контролю.**

Попередній контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є **тематичний контроль**, що полягає у перевірці та оцінюванні знань здобувачів освіти з кожної теми і спрямований на те, щоб усі належно засвоїли кожну тему.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року. Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік – на основі семестрових оцінок.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з дисципліни «Історія української державності» оцінюються за кредитно-трансферною системою ЄКТС, в основу якої покладено принцип прозорості, об'єктивності, індивідуальності та певної уніфікованості. Головне завдання при цьому – досягти найбільш ефективного та об'єктивного оцінювання, яке повинне одночасно виконувати контролюючу й мотивуючу функції.

Кожен модуль включає лекційні та практичні заняття, самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення

аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

10. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у Білгород-Дністровському КПБКТ України», 2021р.

Форма семестрової атестації - диференційований залік

Рейтинг здобувача освіти із засвоєння навчальної дисципліни складається з рейтингу з навчальної роботи – 70 балів та рейтингу з атестації – 30 балів. Таким чином, на оцінювання засвоєння змістових модулів, на які поділяється навчальний матеріал дисципліни, передбачається 70 балів. Рейтингові оцінки із змістових модулів, як і рейтинг з атестації, теж обчислюються за 100-бальною шкалою.

Для занесення оцінок у екзаменаційну відомість, залікову книжку та журнал рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитна трансферна-накопичувальна система) оцінки згідно з таблицею.

Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками і рейтингом здобувача освіти

Рейтинг здобувача освіти, бали	Оцінка національна за складання	
	екзаменів, диференційованих заліків	заліків*
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
00 – 59	Незадовільно	Не зараховано

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

(денна форма навчання)

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
Модуль 1				
1.	Семінарське заняття 1	20	1	20
2.	Семінарське заняття 2	20	1	20
3	Семінарське заняття 3	20	1	20
4	Семінарське заняття 4	20	1	20
5.	Модульна контр. робота 1	20	1	20
Підсумковий рейтинговий бал				100
Модуль 2				
1.	Семінарське заняття 5	20	1	20
2.	Семінарське заняття 6	20	1	20
3	Семінарське заняття 7	20	1	20
4	Семінарське заняття 8	20	1	20
4.	Модульна контр. робота 2	20	1	20
Підсумковий рейтинговий бал				100

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
Модуль 1				
1.	Контрольна робота(інд .завд.)	60	1	60
2.	Семінарське заняття	10	1	10
3	Модульна контр.робота 1	30	1	30
Підсумковий рейтинговий бал				100
Модуль 2				
1.	Контрольна робота (інд. завд.)	50	1	50
2.	Семінарське заняття	10	2	20
3	Модульна контр.робота 2	30	1	30
Підсумковий рейтинговий бал				100

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Підручники та посібники.
2. Конспекти лекцій.
3. Лекції на електронних носіях.
4. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.
5. Методичні вказівки до виконання практичних робіт

Вивчення дисципліни здобувачами освіти передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси – опубліковану українську та іноземну літературу (нормативні документи, підручники, навчальні посібники, наукові періодичні та монографічні видання, словники, довідники тощо), методичну літературу та Інтернет-джерела.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України. – К.: Магістр – S, 2000. – 207 с.
2. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX – XX ст. Навч. посібник. – К.: Генеза, 2019. – 360 с.
3. Залізник Л. Первісна історія України: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1999. – 264 с.
4. Ігор Притуляк. Історія України. Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання і державної підсумкової атестації / І. Притуляк. – Тернопіль. – 2018-2021 496 с.
5. Кормич Л., Багацький В. Історія України від найдавніших часів до XXI століття. Навч. посібник. – Харків: ООО «Одісей», 2001. – 480 с.
6. Кульчицький С. В., Мицик Ю. А., Власов В. С. Історія України: довідник для абітурієнтів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів / С. В. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 528 с.
7. Новий довідник: Історія України. – К. : ТОВ «КАЗКА», 2006. – 736 с.
8. Програма зовнішнього незалежного оцінювання з Історії України. Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2016 № 77 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/doc/files/news/10/1006/history_Ukraine2017.pdf
9. Радченко Л.С. Історія України з найдавніших часів до XX століття. – Частина I. / Радченко Л.С. – Боярка-Ніжин: ВП НУБІП України «Боярський коледж екології і природних ресурсів» – ПП Лисенко М.М., 2015. – 240 с.
10. Світлична В. Історія України. Навч. посібник. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
11. Україна і світ. Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства: Навч. посібник для вузів / За загал. ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.

Додаткова

1. Алексеев Ю.М., Кульчицький С.В., Слюсаренко А.Г. Україна на зламі історичних епох (Державотворчий процес 1985-1999 рр.). – К.: ЕксОб,
2. Баран В.Д., Козак Д.Н., Терпиловський Р.В. Походження слов'ян. – К.: Наук. думка, 2019 – 144 с
3. Василенко Г. Велика Скіфія. – К.: Зна
4. Відейко М. Трипільська цивілізація. – К.: Академперіодика, 2003. – 184 с.
Грушевський М. Історія України-Руси. В 11 т., 12 кн. – К.: Наук. думка, 2017
5. Гунчак Т. Україна: нариси політичної історії. Перша половина XX століття.
6. Іванова Л.Г., Іванченко Р.П. Громадівський рух 60-х рр. XIX ст. в Україні: проблеми, ідеологія. – К.: МІЛП, 2019. – 128 с.

Інформаційні ресурси

1. Ізборнік. Історія України IX-XVIII ст. www.litopys.org.ua
2. Інститут археології НАН України. www.iananu.kiev.ua
3. Інститут історії України. www.history.org.ua
4. Історична правда. www.istpravda.com.ua/tags/tag_історія+України/
5. Лікбез – Історичний фронт. likbez.org.ua/ Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. www.nbuv.gov.ua
6. Національна бібліотека імені Ярослава Мудрого. www.nplu.org.ua
7. Світ історії України. www.ukrainehistory.narod.ru/